

Trhy stále cítia pach teroru

Päť rokov po útokoch vnímajú finančníci riziko inak

Newyorská burza Wall Street zastavila pred piatimi rokmi obchodovanie na štyri dni. Po teroristických útokoch z 11. septembra ju od ulice oddeluje plot. V prípade nebezpečenstva posilnia ochranu aj policajti, ktorí mali naposledy pohotovosť v auguste 2004.

FOTO: TASR/EPA

John Authers, Financial Times

NEW YORK - Teroristické útoky z 11. septembra boli popri mnohých iných cieľoch namierené proti kapitalizmu a zaznamenali hmatateľný úspech. Ľudia, ktorí sa prizerali padajúcim dvojičkám, uverili, že svet vrátane toho finančného sa totálne zmenil.

Obchodovanie na newyorských burzách sa na štyri dni zastavilo - čo bol pozoruhodný úspech teroristov, na-

priek tomu, že vtedy sa tvrdilo opak. Wall Street, ale aj ďalšie finančné centrá na svete odvtedy posilnili bezpečnosť. Malo by byť teda oveľa ťažšie narušiť ich činnosť. Nie však nemožné.

Letecké spoločnosti a poisťovne, ktoré vinou útokov utrpeli najväčšie straty, sa, naopak, dokázali spamätať oveľa rýchlejšie, ako sa predpokladalo.

Firmy v indexe S&P 500 sa na úroveň z 10. septembra vrá-

tili už mesiac po katastrofe. Ceny nehnuteľností na Manhattane a v ďalších finančných centrách si dokázali udržať rast, čo vyvrátilo predpovede, že firmy presunú svoje centrá do anonymnejších predmestských častí.

Jedenásty september mal však aj geopolitický dosah. Ceny ropy zostali relatívne stabilné, až kým ich rapídne nezdvihol vojenský konflikt v Iraku. Americká ropa WTI sa v súčasnosti obchoduje okolo 70

dolárov za barel, kým na konci roku 2001 sa predávala za menej než 20 dolárov.

Najsilnejší vplyv mali útoky na psychiku. Brutalita 11. septembra sa neudiala v bezpečnej vzdialenosti Blízkeho východu, ale rovno nad hlavami finančníkov, maklérov a obchodníkov. Zasiahla finančné centrum, ktorého rozhodnutia každý deň hýbu svetovou ekonomikou. Vnímanie rizika sa preto za posledných päť rokov výrazne zmenilo.

Napriek stratám ľudia museli ísť firmy ďalej

Ben White, Financial Times

NEW YORK - Jedenásteho septembra 2001 vstával Jonathan Doyle skoro. Investičný maklér newyorskej banky Sandler O'Neill mal o jedenástej ráno stretnutie v Bostone. Chcel sa ešte pred odletom o desiatej zastaviť v kancelárii na 104. poschodí južnej veže Svetového obchodného centra.

Rozhodol sa však, že pôjde priamo na letisko. Nechcel zmeškať. Po prilete do Bostonu s hrôzou v televízii sledoval, ako teroristi premenili dvojičky na hromadu popola a prachu a zabil 66 zo 171 jeho kolegov.

Medzi tými, čo prišli o život, bol aj generálny riaditeľ Herman Sandler. Ako omráčený naskočili Doyle a jeho kolega do požičaného auta a uháňali späť do New Yorku, aby spočítali straty a udržali krvácajúcu banku pri živote.

„Predstavte si prestavbu existujúcej firmy, pričom musíte vlastne začať odznova. Zároveň každý deň obchádzate nemocnice a hľadáte nezvestných priateľov,“ hovorí Doyle a dodáva: „Zdalo sa to nemožné.“

Po piatich rokoch má Sandler O'Neill 262 zamestnancov a je oveľa väčšia ako pred 11. septembrom. Banka asistovala odvtedy pri viacerých dôležitých obchodoch. Doyle hovorí, že ani on, ani jeho kolegovia, ktorí prežili, nikdy neuvažovali o tom, že zatvorí dvere a skončia. „To mi nikdy nezišlo na um. Bol som príliš zaneprázdnený, aby som udržal banku

pri živote,“ dodal. Sandler, podobne ako ďalšie banky postihnuté teroristickým útokom, dostali pomocnú ruku od konkurencie na Wall Streete. Niekdajší rivali odrazu sedeli v spoločných kanceláriách, ale aj klientov. „Neboli viac nepriatelia. Všetci boli kolegami,“ vraví Doyle.

Namiesto toho, aby sa vyhýbali postihnutým bankám, klepali na ich dvere a núkali pomoc. Robert Castrignano, veterán investičnej banky Goldman Sachs, odložil odchod do dôchodku, aby pomohol postaviť na nohy majetkovú divíziu.

Podobné prípady vzkriesenia zažili aj dvaja menší obchodníci s cennými papiermi na Wall Streete, ktorých útoky takmer pochovali: Cantor Fitzgerald a Keefe či Bruyette & Woods.

Cantor utrpel najväčšie škody a prišiel o 658 zamestnancov. Howard Lutnick, generálny riaditeľ firmy, prišiel o brata a sám prežil iba vďaka tomu, že 11. septembra viezol syna do školy. „Nasledujúcich 35 dní po útoku som absolvoval 20 pohrebov denne,“ spomína Lutnick. Firmu sa mu podarilo udržať v chode tým, že mladých manažérov, ktorí prežili, povýšil na riaditeľov. „Z vojakov sa stali generáli,“ dodal.

Cantor dnes zamestnáva takmer 1 200 ľudí a prisľúbil, že štvrtinu zisku venuje rodinám zamestnancov, ktorí zomreli pri útokoch. Za päť rokov rozdelila firma rodinám 180 miliónov dolárov, teda takmer 5,4 miliardy korún.

Financial Times Wall Street sa obáva, či by zvládol ďalší útok

David Wighton, Paul Taylor

NEW YORK - Obavy, či sa Wall Street dokáže vyrovnáť s teroristickým útokom, prírodnou katastrofou či pandémiou vtáčej chrípky, primáli Hanka Paulsona, nového amerického ministra financií, nariadiť finančným trhom prehodnotiť plány na zvládanie katastrof.

Keď Dick Grasso, vtedajší šéf New York Stock Exchange, obnovil po útokoch z 11. septembra 2001 obchodovanie 17. septembra, Wall Street dokázal, že sa vie postaviť zoči-vôči teroru.

Štvordenný výpadok obchodovania však vyniesol na povrch nedostatky v plánovaní opatrení na

zvládanie katastrof na Wall Streete.

Za päť rokov dokázalo niekoľko preinvestovaných miliárd dolárov zaplátať väčšinu dier. Málokto by dnes pochyboval, že finančné centrá ako New York alebo Londýn by v prípade podobného nešťastia boli dnes lepšie pripravené.

Otázniky však stále visia nad bezpečnosťou dodávok energií, od ktorých je finančný sektor mimoriadne závislý. Obavy vyvoláva aj schopnosť finančníkov vyrovnáť sa s inými katastrofami, napríklad s pandémiou vtáčej chrípky.

Scott Parsons, zástupca asistenta ministra financií pre kritické situácie, tvrdí, že najzákladnejším poučením z 11. septembra bola potreba

zálohovať všetky zdroje a dáta ďaleko od sídla firmy. „Niektoré spoločnosti mali záložné zdroje v pivniciach budov, kde sídlili či v budovách na druhej strane ulice,“ hovorí Parsons. „Preto stratili obe zariadenia - primárne aj záložné,“ dodal.

Regulačné orgány preto po udalostiach z 11. septembra pripravili nové smernice na zabezpečenie záložných zariadení a zdrojov.

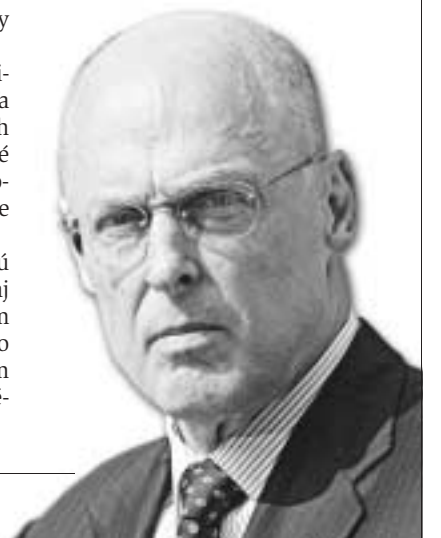
Bank of New York, napríklad, postavila dve identické centrá s údajmi. Jedno 40 míľ od jej sídla na Wall Streete. Druhé bolo dokončené pred šiestimi mesiacmi a stojí 750 míľ od New Yorku. Útok na Svetové obchodné centrum totiž vážne po-

škodil zúčtovacie stredisko banky pre obchody s dlhopismi.

Podobné opatrenia prijali aj finančné inštitúcie v Londýne. Podľa štúdie Britskej správy finančných služieb má väčšina firiem „odolné počítačové systémy a dokáže obnoviť činnosť v ten istý deň v prípade katastrofy“.

Banky a investičné firmy venujú teraz čoraz väčšiu pozornosť aj energetickým a telekomunikačným systémom. Väčšina problémov po 11. septembri bola totiž výsledkom zlyhania dodávok elektriny a problémov s telekomunikačnými sieťami.

Hank Paulson

© Dilbert

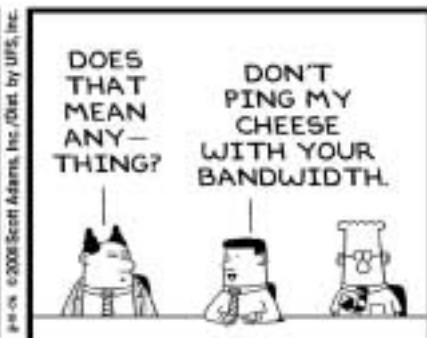
Dilbertove príbehy zo stránok Pravdy nájdete aj na webe: dilbert.pravda.sk

Mierne retardovaný konzultant - Musíte piť z upchatej hadice až kým...

- ...sa prevrtate a skontrolujete prístrojový panel, aby ste zistili, prečo bloatware vykypel z vypaľovačky.

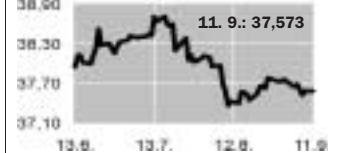

- Má to nejaký zmysel? - S tvojou šírkou pásma sa môjho syra nedotýkaj.

NBS od 11. 9. 2006

Austrália	1 AUD	22,407
Česká republika	1 CZK	1,328
Dánsko	1 DKK	5,036
EMU	1 EUR	37,573
Japonsko	100 JPY	25,398
Kanada	1 CAD	26,545
Maďarsko	100 HUF	13,680
Nórsko	1 NOK	4,575
Poľsko	1 PLN	9,445
Slovensko	100 SIT	15,683
Švajčiarsko	1 CHF	23,756
Švédsko	1 SEK	4,032
USA	1 USD	29,549
V. Británia	1 GBP	55,315
MMF-ZPC-SDR	1 XDR	43,750

SKK / EUR

Plyn

Na dnešný deň platí v rozvodnej sústave zemného plynu odberový stupeň č. 3. Ďalšie údaje o priemernom barometrickom tlaku v kPa z 8. 11. 2006: Bratislava 100,30; Sliac 98,10; Košice 98,99; Poprad 93,65. Údaje z 9. 11. 2006: Bratislava 101,16; Sliac 98,95; Košice 99,86; Poprad 94,49.